

Силабус дисципліни «Ринок фінансових послуг»

СПЕЦІАЛЬНОСТІ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

90 годин · 3 кредити ЄКТС · 3 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Ринок фінансових послуг

Спеціальності: **D1** Облік і оподаткування · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

90

Годин

загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

3

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у фінансово-економічному контексті: виявлення суттєвих даних фінансових ринків, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття фінансового ринку та фінансових послуг, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів фінансового ринку та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію про фінансовий ринок; - виділяти головне та узагальнювати результати аналізу фінансових послуг; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності ринку фінансових послуг, його структури, функцій та ролі у фінансовій системі держави. Знання принципів функціонування банківського, страхового, фондового та валютного ринків, їх інституційної структури, нормативно-правової бази та механізмів державного регулювання і нагляду. Здатність аналізувати фінансові послуги та інструменти: депозитні, кредитні, страхові, інвестиційні; оцінювати діяльність фінансових посередників — банків, небанківських фінансово-кредитних установ, страховиків, інститутів спільного інвестування. Знання основ функціонування ринку цінних паперів, фондових бірж та похідних фінансових інструментів. - характеризувати структуру та сегменти ринку фінансових послуг; - визначати роль і функції фінансових посередників у перерозподілі капіталу; - орієнтуватися у системі державного регулювання ринку (НБУ, НКЦПФР); - аналізувати основні фінансові інструменти та їх ціноутворення; - пояснювати вплив зовнішнього середовища на функціонування фінансових ринків.	Результати навчання Пояснювати сутність економічних категорій та явищ: фінансові послуги, фінансові інструменти, фінансові посередники, відсоткова ставка, ризик, капіталізація, ліквідність, фінансовий лізинг, страховий захист, цінні папери. Аналізувати основні показники діяльності учасників фінансового ринку для виявлення тенденцій розвитку та проблем функціонування. Характеризувати сегменти ринку фінансових послуг, застосовувати методи оцінки фінансових активів та інструментів, визначати основні тенденції й робити висновки щодо стану ринку. Орієнтуватися у нормативно-правовій базі у сфері фінансових послуг в Україні. - пояснювати зміст ключових понять ринку фінансових послуг; - аналізувати структуру та динаміку фінансових ринків України; - визначати показники ефективності та ризиків фінансових інструментів; - застосовувати базові методи оцінки фінансових активів; - використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття фінансових рішень.
---	--	---

Основи організації ринку фінансових послуг

Тема 1.1

**Ринок фінансових послуг:
сутність та роль в економіці.**

Поняття, функції та структура ринку фінансових послуг; місце ринку фінансових послуг у фінансовій системі України; суб'єкти та об'єкти ринку.

Тема 1.2

Фінансові посередники та інституційна структура ринку:
поняття і класифікація фінансового посередництва; банківські та небанківські фінансово-кредитні установи, їх роль у перерозподілі фінансових ресурсів.

Тема 1.3

Державне регулювання та нагляд на ринку фінансових послуг. Регуляторна архітектура: НБУ, НКЦПФР; нормативно-правова база; ліцензування та авторизація учасників ринку; реформа «спліт» та її наслідки.

Сегменти ринку фінансових послуг

Тема 2.1

Банківський ринок та ринок грошей. Депозитні та кредитні послуги; розрахунково-касові операції; відсоткові ставки та їх структура; ціноутворення на банківські послуги.

Тема 2.2

Ринок страхових послуг. Сутність страхування та страхового захисту; класифікація видів страхування; страховики та страхові посередники; страховий ринок України: стан та тенденції.

Тема 2.3

Фондовий ринок та ринок цінних паперів. Класифікація цінних паперів; учасники фондового ринку; діяльність фондових бірж; НКЦПФР як регулятор; оцінка вартості та дохідності цінних паперів.

Тема 2.4

Валютний ринок та фінансовий лізинг. Валютні операції та курсоутворення; НБУ на валютному ринку; поняття та види фінансового лізингу; лізингові компанії та їх роль у фінансуванні.

Фінансові інструменти, ризики та розвиток ринку

Тема 3.1

Фінансові інструменти та їх оцінка: поняття, класифікація фінансових інструментів; часова вартість грошей; методи оцінки фінансових активів; дохідність та ризик.

Тема 3.2

Інститути спільного інвестування та пенсійні фонди: поняття, види та діяльність ІСІ; недержавні пенсійні фонди; компанії з управління активами; захист прав інвесторів.

Тема 3.3

Ризики на ринку фінансових послуг та захист споживачів: класифікація фінансових ризиків; методи управління ризиками; захист прав споживачів фінансових послуг; відповідальне кредитування.

Тема 3.4

Тенденції та перспективи розвитку ринку фінансових послуг України: стан ринку в умовах воєнного стану; цифровізація фінансових послуг; євроінтеграція та адаптація до стандартів ЄС.

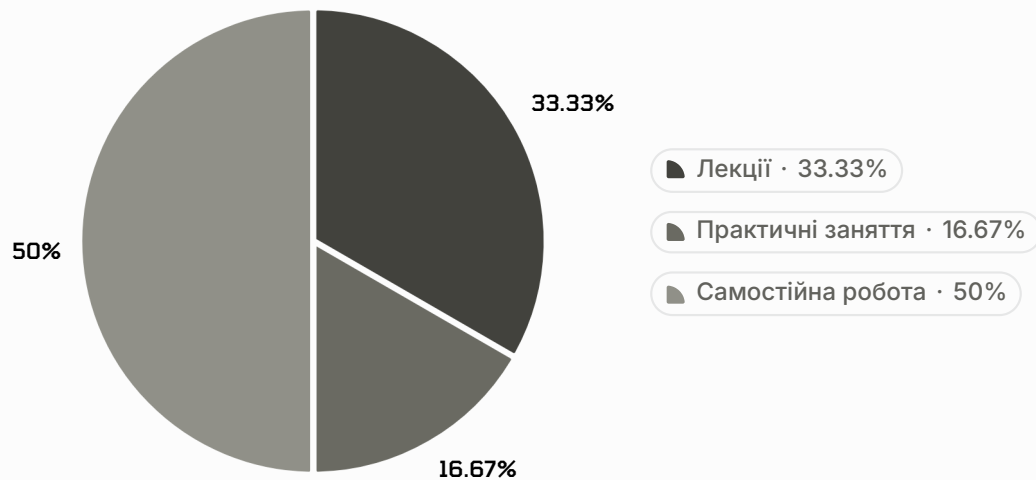
Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Ринок фінансових послуг: сутність	2	1	4
	Тема 1.2 — Фінансові посередники	2	1	4
	Тема 1.3 — Державне регулювання ринку	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Банківський ринок та ринок грошей	4	1	4
	Тема 2.2 — Ринок страхових послуг	2	2	4
	Тема 2.3 — Фондовий ринок та цінні папери	2	1	4
	Тема 2.4 — Валютний ринок та лізинг	4	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Фінансові інструменти та їх оцінка	4	2	4
	Тема 3.2 — ІСІ та пенсійні фонди	4	2	4
	Тема 3.3 — Ризики та захист споживачів	2	2	4
	Тема 3.4 — Тенденції та перспективи розвитку	2	2	5
Разом		30	15	45

Загальний обсяг: **90 годин = 3 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою вивчення ринку фінансових послуг.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (45 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з фінансовими джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за навчальними посібниками з ринку фінансових послуг (Слав'юк, Глущенко; Шиндирук, Грознецька та ін.), нормативно-правовими актами (Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», Закон України «Про страхування», Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, порівнювати підходи різних авторів до трактування фінансових категорій та формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення дохідності та вартості фінансових інструментів, оцінки ризику; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу діяльності фінансових установ, структури активів страховиків та банків, динаміки показників фінансового ринку; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань розвитку ринку фінансових послуг в умовах воєнного стану та цифровізації. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та обґрунтовувати висновки.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (nssmc.gov.ua), Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Фориншурер — статистика страхового ринку. Аналіз статистичних звітів щодо діяльності учасників фінансового ринку, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування фінансової грамотності.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів оцінки фінансових інструментів; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул та базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань та розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля (оцінка фінансових інструментів, аналіз діяльності банків, страховиків, фондів). Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання щодо сегментів ринку фінансових послуг, розрахункові задачі, аналіз показників фінансового ринку України). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Ринок фінансових послуг» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, обліку, оподаткування, банківської та страхової справи. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики фінансового ринку; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій на фінансовому ринку (банківські кризи, страхові виплати, коливання фондового ринку); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення дохідності цінних паперів, оцінка вартості фінансових активів, розрахунок страхових премій); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних проблем фінансового ринку України (цифровізація фінансових послуг, стан ринку в умовах воєнного стану, реформа регулювання); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання законів про фінансові послуги, про страхування, про ринки капіталу, нормативних актів НБУ та НКЦПФР; формування навичок роботи з правовою базою фінансового ринку.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою (сегменти ринку, фінансові інновації, зарубіжний досвід); розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей у сфері фінансових послуг.
--

❏ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей D1 «Облік і оподаткування», 071 та 072.

Рекомендована література та ресурси

1. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. — Київ : НаУКМА, 2022. — 205 с.
2. Крупка М., Андрущак Є., Паїтра Н. Банківська система : підручник. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023.
3. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
4. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
5. Борисюк О., Матвійчук Н., Хмелярська Л. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. Економіка та суспільство. — 2024. — № 60. — DOI: 10.32782/2524-0072/2024-60-76.
6. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. Галицький економічний вісник. — 2023. — № 4 (83).
7. Ганзюк С. М. Фінансовий ринок, банківська справа та страхування : конспект лекцій. — Кам'янське : ДДТУ, 2024. — 61 с.
8. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (нова редакція, набрала чинності з 01.01.2024). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
9. Закон України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-IX (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
10. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
11. Закон України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023 р. (нова редакція). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
12. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20>
13. Закон України «Про фінансовий лізинг» від 04.02.2021 № 1201-IX. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20>
14. Постанова Правління НБУ «Про авторизацію надавачів фінансових послуг» № 199 від 29 грудня 2023 р. — URL: <https://bank.gov.ua/>
15. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
16. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
17. Якименко І. Л., Петрашко Л. П. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.
18. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). — URL: <https://www.nssmf.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>